

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Рада молодих вчених НУВГП

**Міжнародна науково-практична конференція молодих
науковців, аспірантів і здобувачів вищої освіти**

**«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ НАУКИ»**

ЗБІРНИК ТЕЗ
10 травня 2019 року

Рівне 2019

ОСОБЛИВОСТІ РОЗУМНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНІВ В УМОВАХ УКРАЇНИ

В останні роки все більше уваги приділяється інноваційному розвитку в межах регіонального рівня. Просторова близькість і локальні чинники відіграють істотну роль у продукуванні знань і їх перетворенні в інноваційний продукт.

Однак інноваційні процеси відрізняються регіональною специфікою. Так, інноваційна активність регіонів характеризується значною нерівномірністю в розміщенні наукового потенціалу. Інноваційна активність характеризується виключним різноманіттям, а наукове лідерство служить далеко не єдиним її джерелом. Інновації, пов'язані з соціальними процесами, культурою і креативними індустріями, дизайном і розробкою нових бізнес-моделей, мають не менше значення для розвитку територій. Кожен регіон відрізняється власним шляхом розвитку, а універсальні підходи щодо підтримки інновацій далеко не завжди виявляються ефективними [1].

У табл. 1 узагальнені ознаки розумної спеціалізації, що описані у науковій літературі, а також показано, за яких умов і на якому рівні управління може бути забезпечена відповідність регіональних інноваційних стратегій цим критеріям.

Таблиця 1

Ознаки стратегій розумної спеціалізації

Ознаки	Умови реалізації	Рівень поширення
Використання унікальних конкурентних переваг регіону	Виконання рекомендацій «Керівництва по розумної спеціалізації»	Регіональний (внутрішній)
Обґрунтованість обраної спеціалізації		
Вибір міжгалузевих пріоритетів		
Глибоке розуміння інновацій		
Орієнтація на майбутні ринки і технології	Наявність системи вищого рівня, що формує вимоги до стратегій і забезпечує їх співставлення (аналог Платформи розумної спеціалізації в ЄС)	(Над)національний (зовнішній)
Врахування сильних сторін і спеціалізації інших регіонів, в тому числі за кордоном		
Синхронізація між різними рівнями управління		

Джерело: [3].

Спроба вибрати одну ключову ознаку з представлених дозволяє зробити висновок, що «розумна» стосовно стратегії регіону означає «унікальна». Але унікальність відноситься не до заходів підтримки, а до пріоритетів розвитку, завдяки яким накопичені в регіоні компетенції і ресурси в результаті підприємницького пошуку направляються в нові види діяльності [2].

Багато ознак розумної спеціалізації навіть за відсутності єдиних регіональних вимог відображені в стратегіях інноваційного розвитку українських областей. Регіональні інноваційні стратегії, як правило, містять: аналіз місцевого контексту, механізми розробки й реалізації програм, бачення перспектив інноваційного розвитку, його пріоритети, комплекс заходів політики та цільові показники ефективності.

Слабкими місцями стратегій, що розробляються українськими регіонами є наступні: аналітичне опрацювання. Лише деякі стратегії містять SWOT-аналіз. Більшість документів не враховують характеристик зовнішнього середовища: сильних сторін і спеціалізацію інших регіонів. Імовірно, інноваційні пріоритети часто вибираються наосліп, без міжрегіональних зіставлень; управлінські механізми. Практично у всіх регіонах України відсутні структури, відповідальні за розробку і реалізацію стратегій: як правило, такі обов'язки покладаються на посадову особу або орган виконавчої влади. Пріоритети інноваційних стратегій у кращому випадку визначаються за результатами опитувань підприємств, або на основі інноваційних проектів місцевих підприємств; розгорнуте уявлення про інновації. Більшість регіональних стратегій базуються на лінійній моделі інноваційної діяльності. В той самий час, як порушення інноваційного ланцюжка на будь-який зі стадій обмежує можливості інноваційного розвитку економіки.

Традиційні регіональні інноваційні стратегії в Україні відповідають більшості критеріїв розумної спеціалізації, по крайній мірі формально. Разом з тим, при відсутності єдиних правил вибору, перевірки й синхронізації пріоритетів інноваційного розвитку, загальної аналітичної бази даних, інструментів організаційної підтримки й експертизи навіть регіонах з високим інноваційним потенціалом складно формувати та реалізовувати унікальні стратегії, які б повністю відповідали принципам розумної спеціалізації.

Література:

1. Богашко О. Л. Управління регіональним інноваційним розвитком: питання теорії та практики. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Міжнародні економічні відносини та світове господарство"*. Ужгород : Видавничий дім „Гельветика”, 2015. Випуск 3. С. 25–29.

2. Bogashko, A. L. Formation of the human capital of nation in the conditions of anti-crisis development of economy. *International Scientific Conference Anti-Crisis Management: State, Region, Enterprise: Conference Proceedings, Part II, November 17th, 2017. Le Mans, France: Baltija Publishing. P. 107–110.*

3. Kutsenko E., Islankina E., Kindras A. Smart by Oneself? An Analysis of Russian Regional Innovation Strategies within the RIS3 Framework. *Foresight and STI Governance*, vol. 12, no 1, pp. 25–45.

Наукове видання

ЗБІРНИК ТЕЗ
Міжнародної науково-практичної конференції молодих науковців,
аспірантів і здобувачів вищої освіти
«ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ
НАУКИ»

Технічний редактор

Г.Ф. Сімчук

Матеріали публікуються у авторській редакції